

Разговор са Радованом Тврдишићем, председавајућим Управног одбора Српског сабора Двери.

Као председавајућег Управног одбора и управника београдске канцеларије Двери питамо Вас о томе шта су Двери у овом тренутку после 10 година рада и чиме се све данас баве?

Тешко је бити до те мере објективан па из позиције неког ко је у центру дешавања дати објективан одговор на питање шта Двери у овом тренутку јесу. Али могу рећи шта би овај заједнички пројекат требало да представља.

Двери, пре свега, видим као покушај практичне синтезе свега оног најбољег што у духовном, историјском, државотворном и културном смислу баштини српски народ, са једне, и савремених форми деловања, са друге стране. Данас то практично значи деловање на више паралелних нивоа. Од часописа који квалитативно узраста већ 40 бројева, преко ТВ продукције која се емитује једном седмично на 20 локалних и регионалних телевизија у Србији (око 70 до сада урађених ауторских емисија), изузетно посећене интернет презентације, до координације рада најзначајније асоцијације православно-националних удружења – Српске мреже (која окупља близу 30 удружења из Србије, окружења и Расејања) и Сабора српске омладине.

Посебно ми је драго да је заживео и пројекат Светосавске школе кроз који младим Србима у Расејању дајемо све оно што чини темељ нашег идентитета кроз предавања најзначајних независних интелектуалаца из стручних области духовности, књижевности и језика, историје, геополитике, економије...

И даље се трудимо да кроз пројекат Покрет за живот подстакнемо биолошку обнову нашег народа упознајући младе људе са лепотом детета у пренаталном периоду.

И, наравно, оно по чему смо најпрепознатљивији, догађаји у нашој организацији: чувени а пређутани Машинац у Београду, Летње духовне вечери у Чачку, Правни факултет у Нишу и још десетине повремених трибина широм Србије.

Кроз канцеларију у Београду прође много људи и чујете много иницијатива. Шта је то што Србе данас највише занима или што би желели да остваре уз помоћ Двери?

Слободне Србе данас, пре свега, занима зашто су нека питања у српском друштву пређутана. Занима их зашто наше институције не раде свој посао, зашто не постоји никаква национална стратегија, због чега нас је обузео овај застрашујући талас свеопште апатије и умора, зашто нико није дефинисао оне најмање заједничке именитеље око којих се највећи део српског народа може сложити, зашто су странке тако несложне...

Овде намерно потенцирам синтагму „слободне Србе“. У такве убрајам не само оне људе који деле наше ставове (који не морају увек бити исправни) већ све оне који желе да сами формирају своје мишљење а не да преузимају медијски наметнуте обрасце пожељног понашања. Дакле, и са човеком потпуно различитих животних ставова ми желимо да водимо дијалог ако је тај његов став последица животног промишљања и одраз његове аутентичне личности. Такве људе искрено занимају аргументовани разлози и објашњења и за неке наше ставове са којима се не слажу, као што и нас занимају њихови ставови и аргументи. Они су запитани и добронамерни неистомишљеници које изузетно ценимо, јер нам помажу да у стваралачком дијалогу проверавамо своје ставове.

У супротном, разговор са зомбираним конзументом медијских трендова је чисто губљење времена и енергије. Ништа страшније од открића да не разговарате са Петром или Марком већ са тродимензионалном Б92 или Пинк пројекцијом. Такав човек „своје“ ставове формира у зависности од потребе и друго мишљење га уопште не занима. Разговор му није прилика за нову спознају и стваралачки дијалог већ само за нову личну победу и бескрајан монолог.

Постоје и они слободни људи чији су ставови блиски нашим и које најчешће занима како да дају свој допринос, како да своју добру вољу претворе у неки конкретан плод, тј. у неко конкретно добро дело. Са тим се питањем стално суочавамо и покушавамо да га решимо оживотворавањем што већег броја активности кроз које ће се та изражена

добра воља претварати у неку акцију (нпр. помоћ народним кухињама, вишечланим породицама, помоћ у превођењу текстова, организовању трибина, покретањем неких друштвено-корисних локалних пројеката...).

Из нашег искуства могу рећи да и људи и добре воље у српском народу има довољно. Али нема националног заједничког пројекта који би искористио тај огроман потенцијал и претворио га у једно ново покретачко одушевљење. Не може се очекивати стваралачки занос и нова снага само на идеји уласка у „рај“ Европске уније, јер човек не живи само о хлебу.

Двери су недавно покренуле и своје дигитално издаваштво?

Да, у складу са својим скромним могућностима покушавамо да у таквој савременој форми српском народу приближимо кључне а прећутане друштвене феномене и личности. Посебно важним сматрамо објављени најдужи телевизијски интервју урађен са Његовом Светошћу Патријархом Српским г. Павлом за потребе ТВ ДВЕРИ, у коме је на само њему својствен предањски а увек актуелан начин одговорио на 15 разних друштвених питања у укупном трајању од 55 минута.

Шта је тајна Машинца као најпосећеније трибине у Србији данас, по којој сте чувени широм глобалног Српства?

Тајна је у слободној речи. Машинац је највећа прећутана оаза слободне речи у Србији. Машинац је дуго био и најпрепознатљивији део нашег рада, али он не сме бити и није коначни циљ нашег деловања. Ја лично га гледам као инструмент на коме се гласније и јасније могу чути све оне, горе поменуте, прећутане теме. На крају, бројке можда говоре више од речи: преко 100 трибина, више од 150 предавача и других учесника у програму, неколико десетина хиљада посетилаца, и, где чуда, никада ниједан београдски електронски медиј са националном фреквенцијом који би о том несумњивом друштвеном феномену известио јавност на било који начин.

Због свега тога било је природно да на Машинцу 5. фебруара прославимо и десетогодишњицу нашег рада.

Стално говорите о националним менаџерима, новим видовима организовања, обукама и непрестаном усавршавању. Шта то конкретно значи?

То значи да нам је доста јалових анализа страшне ситуације у којој се као народ налазимо. Већ двадесет година, тј. од како се указала шанса да нешто променимо, наша елита описује оно што сви осећамо. Али ништа се системски није урадило да се нешто промени.

Тај дух титоистичке ураниловке је још увек присутан. Многи српски интелектуалци чекају да неко други преузме решавање проблема које су они тако добро дефинисали. Многе идеје остају само на папиру или, што је још горе, за кафанским столом, зато што нема националних предузетника.

За десет година рада схватили смо колика нам је унутрашња промена потребна на том пољу. Овом проблематиком се непосредно бавимо кроз пројекат Светосавских школа (који већ живи у пет европских градова) са надом да ће то бити база за стварање нове национално способне, међусобно повезане и предузетничке елите.

Има ли данашња српска политичка сцена националну стратегију и визију?

Још увек нема политичке понуде на тржишту идеја која би у себи интегрисала слух за геополитичку стварност на спољнополитичком и осећај за једно дубље духовно и друштвено јединство на унутрашњем плану. Убеђен сам да таква идеја самостално у политичкој сфери не може ни настати.

Данас присуствујемо агресивној кампањи наметања неформалних медијских судија (обично из многобројних једночланих НВО-а) који се разумеју у све и пресуђују о свему. Ти људи преко етра имају моћ да свој систем вредности непрекидно пласирају као нешто пожељно, модерно и добро.

Чак ни то не би било спорно да у тим истим медијима постоји барем приближно равноправан статус за другу страну. Али тога нема и сваки онај ко се залаже за неку

традиционалнију, духовнију или само другачију визију аутоматски се ставља на медијску оптуженичку клупу и од све силе демократских права понекад добија једино прилику за изјашњавање о својој кривици.

Нажалост, наши политичари се труде да се уподобе таквим прохтевима јер су у заблуди да је медијска слика Србије потпуно компатибилна са реалним потребама грађана Србије. Они сувише често само прате трендове уместо да их намећу. Ако тој особини додамо корумпираност, ситношићарцијски дух и дневнополитички интерес којим се данашњи политичари руководе добићемо нашу реалност у којој политичари не могу да остваре дубљу друштвену интеграцију неопходну за било какав напредак.

Политика која би такав задатак могла да оствари је она која би се на спољнополитичком плану држала начела суверене демократије, а на унутрашњем развијала нове облике партиципативне демократије. Данашњи модели политичара тешко да ће бити архитекте унутрашње обнове, али могли би постати барем зидари. Архитектонски план дубинске обнове може се наћи само у сфери духовности.

Једино кроз духовност може се остварити нова унутрашња интеграција неког друштва. Потребан је нови друштвени малтер који ће садашње политичке елите почети да мешају тек када их грађани (који су их давањем својих гласова изнајмили да заједничку кућу учврсте а не сруше) на то натерају. Та врста притиска на самодовољне политичке елите може се остварити само кроз нови широки друштвени активизам, кроз обнављање здраве породице и лиге српских породица, стварање широке мреже делатних парохијских заједница, пољопривредних задруга, националних удружења и медија, независних интелектуалаца и уметника, слободних предузетника и њихово активно учешће у друштвеном животу.

Један од циљева деловања Двери и Српске мреже је и овај преко потребни друштвени активизам. Потребно је пробудити ново одушевљење за национални и сваки други рад и лични допринос заједници. А такво одушевљење не може се разгорети само причом о будућем европском економском рају. Чак и да је та бајка истинита, економска самодовољност не може пробудити људе. Потребно је нешто дубље, шире и више. Потребна је свест о постојању заједнице чији смо сви ми делови.

У свакој здравој заједници се успех или неуспех сваког њеног члана доживљава као заједнички успех или неуспех (зато се толико радујемо успесима наших спортиста). А

свака здрава личност саживљава се са заједницом (колико је Срба ван Србије на све начине помагало својој нападнутој земљи). Такав друштвени замах може се остварити само ослањањем на Српску православну цркву као институцију која у себи баштини есенцију свега најбољег што је наш народ кроз историју дао. Кроз њу живе сви они обрасци понашања који су нам у прошлости помогли да опстанемо и да се оплодотворавамо. Она је увек била и темељ сваког доброг дела и извориште врлина. Она је модел заједнице личности и последња брана пред концептом обезљуђене потрошачке гомиле која нам се као алтернатива нуди.

Од Двери се много очекује. После 10 година шта намерава даље?

Да још јасније и гласније указујемо на вредносне оријентире у српском народу. То је могуће само са пуном свешћу да се суштинске националне вредности морају предпочавати у савременим формама разумљивим данашњим нараштајима. Намеравамо да на конкретном делу (кроз све горе поменуте акције за очување породице, парохијске заједнице, Покрет за живот, Светосавске школе...) понудимо прилагођене историјске обрасце за излазак из ове економске, друштвене, моралне, а пре свега духовне кризе.

Јер ову кризу можемо успешно превазићи само са јачањем свих видова српских заједница. Од породичне преко парохијске до државне. Верујем да ће се једина права обнова десити изнутра (из народа), а дело обнове неће бити заслуга неке нове историјске личности већ освешћене саборне заједнице.

Двери ће се трудити да на сваком кораку указују на епохалан значај нових моба (прилагођених новом времену и новим потребама) у Срба. А мобе су, како то лепо дефинише Свети Владика Николај, заједничко добро дело.

На крају, и данас и сутра покушаваћемо да будемо конструктивни и конкретни у свом деловању. Не желимо да се претворимо у јалове, депресивне и у фотеље заваљене „патриоте“, и у стању смо да подржимо добре пројекте и идеје и оних људи, организација и институција са којима се у многим другим стварима не слажемо.

Захвални смо свима на добронамерним критикама које нас држе будним, бране од умишљене величине и непрестано подсећају да су Двери само једно релативно добро

Кренимо напред – вратимо се себи!

Пише: Радован Тврдишић
петак, 30 јануар 2009 11:19

организовано средство за помоћ својој Цркви и народу, а не саме себи циљ. Убеђени смо да само свесни себе и свога националног идентитета и као личности и као заједница можемо на прави начин остварити дијалог са другим и другачијим. Тек тада ћемо са здравим расуђивањем знати да од других узмемо оно што је добро и корисно и прилагодимо га своме бићу. Читав овај концепт може се сажети у једној поруци: Кренимо напред – вратимо се себи.